

Центар за обуку путем симулација формиран је 2010. године ради унапређења процеса обуке у Војсци Србије, као институција која ће обезбедити не само обуку већ и евалуацију обучености команди јединица и, применом симулационих метода и рачунарских технологија, омогућити извођење тактичких, здружених и мултинационалних вежби. Осим обучавања, други кључни разлог формирања је чињеница да је неупоредиво јефтиније извести вежбу подржану рачунарским симулацијама него на терену. Уз минимално трошење времена и ресурса, ефекат је готово исти, а у неким сегментима и бољи. Наравно, та врста увежбавања не искључује „класично“, већ се с њим одлично допуњује тако што представља веома квалитетну припрему за вежбу на терену.

– Вежба подржана рачунарским симулацијама (ВПРС) у основи је Командно-штабна вежба, где за разлику од класичних увежбавања тог нивоа имамо приближно реалан одговор непријатеља, сходно реалним карактеристикама опреме, наоружања и терена. Раније вежбе тог типа извођене су на карти и завршавале су се израдом оперативног наређења – каже начелник Центра за обуку путем симулација пуковник Мичо Бранковић и додаје да данас у Центру вежба почиње тим наређењем.

Q Како бисмо неујуженима приближили симулацију, можемо ли иочети од тога да је неопходни услов био развој информационе технологије, који је омогућио израду софтвера који користи математичке моделе, прорачуне и вероватноћу како би симулирао одговор у реалном времену што приближнији стварној ситуацији?

ПУКОВНИК МИЧО БРАНКОВИЋ,
НАЧЕЛНИК ЦЕНТРА ЗА ОБУКУ
ПУТЕМ СИМУЛАЦИЈА

ГРАЦИЈА ДУЋНОСТ

– Тако је. За сваку вежбу, на основу задатка вежбајуће команде, израђује се симулациони модел и листа главних догађаја и супозиција, која представља детаљно разрађен сценарио вежбе по месту и времену. Њоме се дефинише која ће супозиција, када и на који начин, бити активирана, како би вежбајућа команда морала да реагује. У зависности од нивоа команде које нам долазе у Центар, припреме за вежбу трају различито време. За ниво батаљона – четири месеца, бригаде шест, а припрема међународне вежбе траје годину до две. Свакој вежби претходе четири планске конференције, где се са командом за планирање вежбе дефинишу сва питања, захтеви и циљеви обучавања.

○ *Код вежби подржаних рачунарским симулацијама фокус је, дакле, на досиизању циљева обучавања, а не победа у шом „виртуелном дуелу“?*

Визија развоја установе, која је вишеструко оправдала своје постојање, већ за наредну годину укључује планирање и извођење прве вежбе евалуације обучености команди јединица. У блиској будућности следи и реализација пројекта, с чијим се развојем већ кренуло – увезивање свих симулација (конструктивних, виртуелних и живих) под једним „кишобраном“.

– Иако је, по природи нашег посла, многим командантима увек циљ да победе, овде је поента у остваривању циљева обучавања које командант поставља, желећи да провери и обучи команду којом командује. Практично, командант командује својом јединицом као да је у реалној операцији. Потчињени командири не морају да познају софтвер, већ издају команде оператеру који те команде реализује. Свака тактичка радња реализује се онако како је стварно изведена на терену, а на основу слике коју види, командир извештава претпостављеног који доноси одлуке. ВПРС даје могућност учења на грешкама, па је вежбу могуће вратити на почетак, како би командант имао прилику да коригује своју одлуку, ако је увидео да је погрешно, наравно, по одлуци руководиоца вежбе.

○ *Након што смо се у основним цртама дошакли суштинске вежби подржаних рачунарским симулацијама и начина на који се реализују, прилика је да у краћким цртама представимо и Центар за обуку путем симулација.*

– Могли бисмо рећи да наша установа реализује процес обучавања команди Војске Србије, а таква савремена обука, заједно са развојем система доктрина и применом система научених лекција, представља имплементацију модерног концепта развоја способности Војске Србије кроз обуку и доктрину, као чинилаца способности, какав данас имају најразвијеније војске. Центар за обуку путем симулација (ЦОПС) непосредно је потчињен Управи за обуку и доктрину (Ј-7) Генералштаба Војске Србије. Формиран је 16. априла 2010, на стратегијском нивоу, што га чини интервидовским, а према могућностима софтвера за симулације (JCATS) може моделовати операције свих родова и служби или служити за обуку било којих штабних структура, и изван Војске, које решавају конфликтне ситуације. Програми обуке омогућавају обуку три нивоа командне структуре. Примера ради, вежба команде батаљонског нивоа укључује командире чета и командире водова као вежбајуће елементе.

○ *Који су основни задаци Центра за обуку путем симулација?*

– То је, пре свега, унапређење обучености команди јединица у процесу доношења одлука и у извођењу операција, односно командовању операцијама. Кад кажем унапређење, то значи да наше команде долазе већ обучене и оспособљене, а ми унапређујемо њихов степен оспособљености, односно обучености коришћењем овог савременог алата за обуку – симулације. Следећи задатак је евалуација обучености команди, коју за сада не радимо, али смо развили пројекат на чијој провери и имплементирању радимо. У експерименталној је фази и на наредној вежби вршићемо евалуацију дела алата, што ће бити и својеврсна провера пројекта која ће нам дати за право да наредне године кренемо с вежбама евалуације обучености. Важан задатак ЦОПС је и припрема команди и јединица пре упућивања у мултинационалне операције. Пре него што оду на неку од НАТО евалуација, декларисане јединице долазе да се увежбају кроз реализацију вежбе коју ће касније извести на терену. Наш задатак је и анализа доктринарних решења и планова будућих операција. Наиме, реализацијом националних вежби уочили смо да је потребно преиспитати неке одредбе наших доктрина и правила и дали смо предлог да се одређене ствари проверавају управо кроз вежбу симулације, јер, већ сам нагласио, поједина решења могу да се провере једино у борбеним или неборбеним дејствима, а ВПРС је томе најприближнија.

Q За вежбу *подржану рачунарским симулацијама неопходан је посебан софтвер, захтевна обука и ресурсна база кадровска база?*

БИОГРАФИЈА НАЧЕЛНИКА

Пуковник Мичо Бранковић, начелник Центра за обуку путем симулација, у тој установи је од 2013. године, након што је завршио Ратни колеџ Копнене војске у Сједињеним Америчким Државама и постављен на место заменика начелника, а након годину и по дана и за начелника Центра,

– Управо тако. Приликом извођења вежби користимо „JCATS“ софтвер, један од најбољих, а посебно смо поносни на чињеницу да га је Војска Србије купила сопственим средствима, баш као и обуку за његово коришћење, опрему и инфраструктуру, за разлику од неких других земаља у окружењу којима је дониран. Око 1,6 милиона долара издвојено је за ту намену. Желим да истакнем да је због великог залагања припадника ЦОПС-а обука за коришћење програма, коју је организовао амерички произвођач, скраћена за шест месеци, чиме смо уштедели у буџету око пола милиона долара. Имамо сјајне официре и подофицире, па смо сами развили базе терена и јединица, односно средстава. Софтвер смо прилагодили својим потребама, па га, иако је првенствено намењен за обуку маневарских јединица КоВ, користимо и за обуку команди РВ и ПВО и Речне флотиле. Редовно, сваке две године, обнављамо лиценцу, која кошта 95.000 долара, како бисмо имали континуирану техничку подршку и добијали најновију верзију софтвера.

Q Ипак, није све у софтверу. Неопходно је располагање и одговарајућим просторним и кадровским капацитетима...

– Центар за обуку путем симулација је у почетку био смештен само у једном објекту у Касарни „Бањица-2“, да би

се касније отпочело са адаптацијом још једног, у складу са одобреним Елаборатом капиталног одржавања. Треба споменути да смо, у том смислу, велику корист имали од Међународне вежбе „Викинг 14“, пре четири године, највеће активности те врсте дотад организоване у Центру, када су нам одобрена средства у висини од око четири милиона динара, којом смо успели да реновирамо и пренаменимо простор који пружа оптималне услове за рад вежбајуће команде. Што се тиче попуне кадром, то је за овакве установе увек комплексно питање, због високих захтева који се од наших припадника очекују, како би били оспособљени да моделују и извршавају задатке, укључујући и анализу. У Центар долазе само најобученије старешине ВС, које поседују специфичне способности неопходне за овакву врсту рада. Попуна квалитетним кадром за нас је веома битна јер сви припадници Центра морају добро да познају рачунарску технику, уз одлично знање енглеског језика, што је неопходно за рад на софтверу и за организацију међународних вежби.

Q Дан ЦОПС-а обележаваће 16. априла, јер је *16ог априла 2010. године министар одбране донео формацију Центра, чиме је практично и конституисан. Слажете ли се са оценом да сте током претходних осам година успели да се наметнете као бренд у Војсци, али и у окружењу?*

– Не би било уместо да ја о томе на тај начин говорим, али чињеница је да смо радом, знањем и способностима које смо показали, као и реализацијом међународних вежби, од релевантних међународних стручњака и институција пре-

на дужност коју обавља већ три године. Као артиљерац прошао је све дужности, од командира вода, командира батерије, заменика команданта и команданта дивизиона ЛРСВ 128 mm „ОГАЊ“, након чега је био начелник Одсека за оперативне послове у Артиљеријској бригади. Био је и помоћник за позадину и помоћник команданта 4.брКоВ за подршку, с које је и упућен на усавршавање у САД.

познати као један од најбољих центара ове врсте у окружењу. У том смислу, ЦОПС је у потпуности испунио очекивања дефинисана у пројекту успостављања и развоја ове институције за обуку, баш као и уложена средства, а и због велике користи које доноси Војсци Србије. О вишеструко пута оправданим средствима уложеним у Центар, осим наших партнера, сведоче и најодговорније старешине наше војске.

Q Недавно је Центар за обуку *уштедио симулација био и издвојено командно место највеће вежбе у свету подржане рачунарским симулацијама „Викинг 18“. Угостили сте велики број припадника партнерских војски. С каквим ушесцима су најуштили Србију?*

– „Викинг 18“ је била друга дистрибуирана вежба коју смо радили у ЦОПС-у. „Дистрибуирана“, јер се одвијала на више командних места, која су путем интернета умрежена, а све информације кретале су са главног командног места, лоцираног у Краљевини Шведској. Поделио бих с вама два утиска, која су ми остала након те веома захтевне активности. Први се тиче наше способности да изведемо једну овакву вежбу. Организатори „Викинга 18“ су изузетно повољно оценили припаднике Центра када је реч о разумевању организације и припреме дистрибуираних вежби и, ако бисмо се поредили с припадницима других војски, у самом смо врху у томе.

Вежба „Викинг 2018“

Снимио Горан СТАНКОВИЋ

Не могу а да не истакнем да једино наше издвојено командно место није имало никаквих техничких проблема, а да је листа главних догађаја и супозиција, коју је израдио тим потпуковника Душана Добрића, била толико добра да су је друге земље учеснице, као што су Бразил и Бугарска, користили као модел за израду своје листе. На овоме нам је одато посебно признање. Други утисак тиче се обучености наших старешина за рад у међународном окружењу, на енглеском језику. Евидентно је да су припадници ВС веома обучени и истински су професионалци у свом послу, па су врло брзо организовали рад са припадницима страних оружаних снага. О томе сведочи чињеница да је руководство вежбе у Краљевини Шведској високом оценом оценило рад наших припадника, и то на основу излазних докумената и наших реакција на супозиције у вежби. Лично, када поредим наше старешине и припаднике партнерских земаља, које смо угостили, мислим да смо у многим сегментима заиста за пример.

Q Оно што следи на јесен је и такође велика међународна вежба „REGEX“ Шта нам о томе можеш рећи?

– Та веома важна активност први пут се изводи у Србији. Прошле године је била одржана у Јордану, где је део вежбе био симулациони, за разлику од ове наше која ће таква бити комплетно. Циљ вежбе је да унапреди интероперабилност земаља у процесу припреме, планирања, организовања и извођења вежби. Дакле, циљ неће бити рад команде него обука људства у припреми и извођењу вежбе према стандардима НАТО-а. Врхунац реализације увежбавања биће у периоду од 15. до 19. октобра, а на вежби ће учествовати двадесет земаља и око шездесет припадника страних оружаних снага.

Q Како, као најодговорнији старешина услове, видиш визију развоја Центра за обуку путем симулација?

– Након што смо у потпуности овладали вежбама батаљонског и бригадног нивоа, наша визија је да отпочне-

мо са здруженим вежбама на оперативном нивоу. Подсетио бих вас да смо један од ретких центара који организује двостране вежбе, с две сукобљене стране, нападачем и браниоцем, где два команданта воде своје јединице и „боре се“ једни против других. Оно што такође следи, а већ смо се тога дотакли, јесу вежбе евалуације и то је, мислим, нешто што ћемо већ наредне године успети да достигнемо, односно да изведемо прву вежбу евалуације обучености команди. Ако говоримо о будућности, споменућу да радимо на развоју још једног пројекта – на увезивању свих симулација (конструктивних, виртуелних и живих) под једним „кишобраном“. То су симулације и софтвери који већ постоје код нас. Планирамо да их интегришемо у једну вежбу, где би команда јединице била лоцирана у Центру за обуку путем симулација у Београду, баш као и једна јединица која би била симулирана у „JCATS“-у, уз другу, „живу“ јединицу, на терену са MAILES-ом, док би трећа била у некој од наших касарни и радила у WBS-у.

Q Како би ова комплексна вежба практично изгледала?

– Команда јединице добија слику само кроз извештаје које добија од потчињених јединица, а остали команданти од симулационог софтвера или стварне ситуације на терену, а све то у реалном времену. Руководилац вежбе би све то могао да прати на централном екрану, уз целокупну слику бојишта. За реализацију овог сјајног пројекта неопходни су значајни материјални ресурси, обука и инфраструктура, али мислим да смо кадри да све обезбедимо, уз помоћ Управе за телекомуникацију и информатику. На крају, кад је реч о нашој визији развоја, видимо могућност формирања центра који ће обухватити систем научених лекција, систем доктрина и симулација, а све то на једном месту, уз могућност проверавања планова и доктринарних решења, што већ постоји у неким страним оружаним снагама. У овом тренутку то је једна од најинспиративнијих визија којој тежимо. ■

Владимир ВЈЕШТИЋ